

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

12 octombrie st. v.

24 octombrie st. n.

Ese în frecare duminică.

Redacțiunea în

Közép-utca nr. 395.

Nr. 41.

A N U L XXII.

1886.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Serenadă. *

— De François Coppée. —

Mi-ai promis o sărutare,
Să mi-o dai cătră 'nserat;
Dar vădend că luna-apare,
Rața ei m'a îmbetat.

Vom fugi de-a sa lumină
Ori și unde vei dori;
Căci sub arbori, prin grădină,
Luna ne-ar pute zări.

S'apucăm pe negra cale
Plină d'un tăcut amor,
Unde-auđi curgënd pe vale
Cel mai dragălaș izvor.

Er prin calea 'ntunecósă.
Spre a nu te rătăci,
Prin gătela ta frumósă,
Petre scumpe vor luci

Th. M. Stoenescu.

O viață perdată.

— Novelă. —

(Urmare.)

Mijuns acasă, m'am lungit pe divan, obiceiul meu particular și am petrecut mai bine de o oră într'o dulce reverie.

Imi părea c'o ved cu ochii ei azurii, părul cel bogat castaniu, fața ei curată ca laptele, buzele vesele, roșata nevinovată, măregelele cele negre, ce le purtă la grumazi, trupul ei nalt și svelt, portul purpuriu cu prime tricolor și cusut cu fire de aur de mănutele ei.

Da. In imaginațiunea mea o vedeam in totă frumșeta ei.

Dar nu uitați, că eră numai imaginațiune. Er imaginațiunile cu cât sânt mai vii, cu atât trec mai iute, cu atât obosesc mai mult spiritul, care mai târziu zedarnic cercă a le repeți, căci obosit de incordare, nu mai pôte.

Astfel incetul cu incetul obiectul dulce al imaginațiunii mele devini tot mai palid și într'un mod forte firesc, in reveria mea incepusem a născoci fel de fel de planuri, de a o pute vedé nu prin ochii ima-

* Din drama »Severo Torelli« jucată pentru prima oră in săptămâna trecută in Teatrul Național din București.

ginațiunii, cari slăbesc atât de iute, ci in realitate cu tot farmecul ei.

Nu ajunse încă nici unul din multele planuri la o formulare concretă acceptabilă, când me trezii fără să știu cum și de ce, mergënd de-alungul unei străđi, abătut cu gândul la »ea.« Numai când eram ca de 10 pași dela casa unde ședea, m'am recules și am inceput să-mi dau sémă asupra motivelor, cari m'au adus p'aci fără șeirea și voia mea. Dar ele au ramas până ađi secretul naturii.

Inima-mi bătea tare și pașii mi se iuțiau din ce in ce.

Ăncă un pas. Eram sub ferestra ei.

Voiam să me uit s'o ved, imi eră témă, că va fi tocmai la ferestra, ceea-ce aș fi dorit de altmitre din totă inima; să me duc, să me uit? Nici vorbă, nu se putea.

Me uitai. O-am vedut. Am salutat-o; ea imi zimbi cu o dulceta nespusa. Er eu am trecut repede — repede.

Sermanul de mine! Preocupațiunea mea incepuse a trece într'alt stadiu mai hotărît, mai espicabil.

Dómna X. dase o soarea; bogată, veselă, ca acele cari se arangeză pentru bucuria inimilor tinere.

Eră și »ea« invitată.

Petrecerea 'ncepú cu jocuri sociale.

Și sânt curioșe aceste jocuri.

Ca om care m'am interesat de lucru, ve pot asigura, că n'au nici un haz, că-s niște mofturi, cari te-ar pute până chiar și adormi.

Bărbații singuri nu le pot jucă. Ar fi o absurditate pentru densii. Damele ele de ele le joca de a șila și află că li se face in decurs de câteva minute urit.

Farmecul și interesul jocurilor sociale este deci a se căută in acea dulce preocupațiune și ferbinte agitațiune a deosebitelor seese, cari se baseză pe tainice afecțiuni și simpatii ascunse și cari se caracterizeză destul de ciudat prin aceea, că cei ce le au cred că numai densii și nimeni altul pe lume nu le știe, pe când in realitate lumea le observă și le știe pe tôte, inainte de ce ar fi putut lua o formă concretă in inima »lui« și a »ei.«

Jocurile, sociale ca și comedile mai slabe, se impart in doué părți, ori de ve mai place, in doué acte.

Cel dinteu cuprinde acțiunea, al doile pedepsa.

De iti reuseșce acțiunea, remai privitorul pasiv al actului II, din contră devii obiectul privirilor necruțatóre, cari fără lec de compătimire asistă la actul binemeritatiei pedepse.

De aceea om de om, unul ca toți, se codesc de a se supune pedepsii. Și totuș nu aflu pe nimeni, cui să-i pară reu, decât s'a invrednicit a fi pedepsit.

Cum și de ce, însădar mie întrebați. Aceste sânt secrete ale dispozițiilor sufletești ale omului, pe cari încă n'au apucat să le explice filosofii.

Și eu am ajuns sub pedepsă. Aveam să me prefac în statuă, în stan de petră.

Oribilă pedepsă!

Sôrtea o alese pe »ea« să eșecute sentința.

Cu o dulce ne'ndure imi porunci să stau nemșcat. Apoi imi luă mâna dreptă, mi-o aședă pe inimă.

Așă eră de aprôpe de mine. I simțiam sullarea.

Pôte fiind că tremuram, continuă să-mi ție mâna.

Capul mi-l plecă puțin în dreapta. Mâna stângă mi-o întinse oblu, dar ușurel la vale. Se puse apoi în față cu mine. Me mai privi odată. Mai diresc puțin, ba mâna, ba capul.

Am stat câteva clipe în acêsta poziție și eram espiat: cu tôte că aș fi dorit să stau o vecie întregă sub pedepsă mânilor ei.

După mine urmă altul, alta, ér altul, ér alta.

Putin imi păsă.

Tot sufletul meu atêrnă la acele dulci momente ale și mai dulceti mele pedepse și la nenduratul meu judecător.

Da. Preocupațiunea mea, trecu într'un nou stadiu. Simpatism cu dênșă.

Una din doue. Ori fațul, ori ochii ageri ai dómnei de casă, care se pôte făcea și ea parte din acea lume, care observă și șcie tôte secretele înainte de ce aceste ar fi putut lua o formă concretă în inima »lui« și a »ei«, dîc, ori fatul, ori ce e mai probabil, ochii ageri ai dómnei de casă au făcut să ajung în vremea cinei tocmai lângă dênșă.

Eu, omul tăcut și serios, cu care s'au dedat omenii a nu face vorbă multă, ei, eu me schimbasesc momentan. Am devinit vesel până la ușurință, vorbăreț până 'n estrem, plin de spirit și de umor până la uimire.

Inspirațiunea momentului me făcu chiar îndrășnet. Și când pela sfêrșitul mesei, după convenționalul obicei toți și tôte aruncau pe furis cu gogoși mici de pâne unii într'alții, eu făceam gogoșii și o rugam să deie ba în cutare, ba în cutare.

Èr ea făcea intoemai. Atât de cu voe, atât de dragălaş, încât me aduse într'un estas de fericire.

— Poșteșce acêsta, dșôră. Dar să dai în cine îți voi dîce eu. Promiți?

Ea afirmă ușurel din cap.

— Să arunci într'acela, care ți se pare dintre cei de față mai nesuferit.

Ea me lovi pe mine cu un ris viu și sgomotos.

Èr risul acela eră simpatic. Și eram cu mult mai atent, decât să nu înțeleg, că în inima ei altfel se petrece lucrul.

— Ei bine, dșôră, decât m'a ales sôrtea tocmai pe mine de a fi acel fericit, pe care-l invrednicești de ura dtale, te rog să-mi arăți, cine e acel și mai fericit, care ți se pare mai puțin nesuferit.

Cu aceste cuvinte i dădai plin de o viuă preocupațiune un gogoș de pâne.

Ea ridică mâna sus, sus d'asupra capului meu și căută cu ochii 'n giur să aflu pe cel de care am întrebat. Trebuie că-l aflase. Eră tocmai să deie. Dar, ér nu șciu: întêmplarea ori inima ei voi, ca pânea să-i cadă tocmai în acest moment din mână în pêrul meu.

I aruncaî o privire plină de sentiment. Ea roși. Roși fôrte tare. Și se scusă că o scăpase.

Èr eu, ah eu . . . nu me mai întrebați.

De atunci o iubesc.

Și cât farmec este în iubirea a doue inimi tinere! Părinți, frați, surori, amici, cunoscuți, lumea tôte o dai uitării.

Nimeni, nimic nu te interesază. Numai pentru »ea« trăiești. Numai pentru »ea« ai fi în stare să jertfești tot ce ai mai scump: timp, trecut, viitor.

Cu cêsurile îți resună în urechi o vorbă rostită de »ea« în taină, când n'a auđit-o nimeni, decât tine. Dile întregi i veđi fața senină, ochii cei vineți, fruntea albă, buzele roșii, și predomnit, pêtruns adânc de un delir de sentimente: plângi, ridi, cânti, vorbești, vișând și perđut într'un noian de fericire.

Căci e dulce amorul, dulce ca viața, când te șciu iubit de »ea.«

Și »ea« me iubiă.

Nu mi-a spus-o multă vreme. Dar o șcieam, o simțiam eu.

De ce mi-a pus mâna mea tocmai la inimă în jocul cu statuă? De ce mi-a ținut-o atâta vreme într'a ei? De ce me îndreptă atâta?

De sigur nu pentru că n'aș fi putut sta fără de acele dragălaşe instrucții; de sigur nu pentru că nu le șcieam face pe placul ei. Nu. Nu. Nu.

Dar de ce a scăpat gogoșul de pâne tocmai pe capul meu, când o am rugat să-l arunce 'n acela, pe care-l are mai drag? De ce a stat atâta timp la indoelă 'nainte de ce ar fi dat? În sfêrșit, de ce a roșit așă de tare, când i-a căđut pânea 'n pêrul meu? Ei, de ce, de ce?

De sigur nu pentru că nu me iubiă.

Da, da, o șcieam, o simțiam eu, că me iubeșce. Și acest simțemnt me scöse din fire, me făcu imbuibat, nebunatic.

Eram fericit!

(Va urmă).

Eu.

Forme și fond în cultură.

V.

Junimea.

Gioventù?

Un misterioso aspettare!

Viitorul unui popor se judecă — cu deosebire — după junimea sa, pentru că se dîce — și cu drept acêsta — că în junimea unui popor se oglindeșce viitorul seu și se rađimă tôte nădejdea sa.

O filosofie mai adâncă inse dîce, că junimea unui popor este o nesigură așteptare, o așteptare plină de indoeli și temeri. »un misterioso aspettare.«

Noi, în vederea junimii după terenul pregătirilor mai înalte, în vederea junimii de diferite graduri academice, chemată a se îngriji adi-mâne de sôrtea poporului din sinul căruia s'a ridicat — vom cerceta de aprôpe mediul în care, chipul cum se oglindeșce viitorul ce ne stă înainte.

Se înțelege dela sine, că precum pretotindene, astfel și în cestiunea acêsta facem abstracțiune dela restrinsul numer de eșcepțiuni.

Omenii serioși, pătura adevêrat inteligentă și cu sinceră durere și tragere de inimă pentru sôrtea nêmului nostru, cari cunosc scăderile despre cari vorbirăm, și cari au chiar ocașiunea a se convinge pe fiecare dî despre aceste regretabile adevêruri, a-ecu

negreșit trebuie să-și caute mângăere, și mulți sunt cei ce cred a o fi găsit, în junimea noastră.

Dar realitatea ce se ivește după ridicarea vëlului, după înlățișarea adevêrului mereu tănuit, este de natură a sdruncina mângăerea ce o au mulți bărbați zeloși, rădîmându-și speranțele lor în junime.

Dar vëlul trebuie ridicat și acesta cu atât mai mult, cu cât avem increderea neclătinată, că numai după ce vom dovedi că sîntem stăpâni pe amorul nostru propriu și vom voi să recunoșcem hôlele de cari patimesce societatea noastră, numai așa ne vom pute liniști în credința, că făcută odată cu pëtrundere și energie diagnosa reului va pute să urmeze tămăduirea lui.

Omul format cu frunte senină va ascultă chiar greșelile ce le comite pe neșciute și acesta din pricina că fiecare greșelă trebuie să aibă și o cauză. Ȇr cauza redusă la izvorul ei original — de regulă — absolvă pe individ de invinovățire, dar presupune indreptarea sa.

Am spus mai sus pregătirile de formă, superficiale și fără nici un spor ce le face masa copiilor și tinerilor în decursul invetămêntului secundar sub conducerea profesorilor fără vocațiune și fără temeinice pregătiri pentru ajungerea realului scop ce-l urmărește acest invetămênt.

Nimic mai natural dară decât că ne tređim cu un grup de omeni tineri cari plecă la studiile înalte, fără a fi pregătiți pentru frumoșele dar și spinôșele cariere pe cari vor să apuce.

Libertatea de care se bucură pela universități il farmecă pe tinerul aspirant la graduri academice, dar il și strică.

Cei mai mulți aspiranți la aceste graduri trebuie să se convingă prę curênd, că din prelegerile de științe ce se țin acolo, nu înțeleg mult — ca să nu dicem: nimic — pentru că prelegerile acelor profesori sînt menite pentru tineri cu o judecată desvoltată, cōptă și independentă.

Prelegerile bărbaților celebri de pela diferitele universități sînt resumatul cercetărilor lor științifice, espunerea teoriilor lor proprie și astfel indicarea direcțiunilor pe cari vor avé să stăruescă ascultătorii respectivi în pozițiunile lor odată definite.

Esamenele, riguroșele etc. tôte aceste sînt exclusiv numai formalități, Ȇr cel ce se ține numai de aceste formalități, cel ce crede că a ajuns la culmea pregătirilor sale — vędându-se mântuit odată de aceste formalități — acela pe slabe temelii își sprigineșce viitorul.

Ei dară, tinerii absolvenți ai școlilor medii, cu pregătirile lor iluzorice, în cele mai multe cazuri nu înțeleg spiritul și tendința invetămêntului înalt, studieză dară pentru asemene, pentru riguroșe, cu alte cuvinte pro-forma.

Acosta este partea junimii ce »studieză« și vom arată mai jos ce condamnabil este a studia exclusiv în vederea esamenelor.

Este inse și o semă de tineri cari nu »studieză« ci lipsiți de conștiința datorinții lor, abuséză de libertatea ce li se dă la universități și academii.

Vinit de curênd din provința, tinerul candidat se simteșce fermecat de traiul nou din orașul în care ar trebui să-și facă pregătirea și se simte fermecat în gradul că, prę adese, uită cu deseversire scopul viirii sale.

După o petrecere îndelungată, după un trai fără gînd și fără grige, se apropie și lipsa de a face măcar formele pregătirii, esamenele — și aceste pe semă — păriștilor — a »bêtrănului« — sêu în scopul unic al căștigării traiului.

Se aruncă dară — tinerii de acesta pânză — pe manualele esamenelor, pe așa Ȇisele »Büffelbücher« — sêu pe și în espresiune fôrte delicată — »boghizare!«

În câteva sêptemâni indesuesc și îndrugă dênșii acum o sumedenie de înțelegciune în mintea lor ne mai esercitată în gîndire.

Se fac — ôrecum — esamenele sub influința celor mai variate misterii, apucături și escamatorii studenteșci.

În urmă se ține Bachanalul spre a serbă — succesa înșelare a comisunii esaminătoare.

Și acum, din confusiunea de »știință« — strinsă în fuga mare în fața esamenelor — a mai ramas o pătură suflată de spoială — care inse se cufundă și ea în Bachanalul de rigóre.

Dudă scăparea de acesta muncă (!) în pregătirea lor urméză recunoșcerea formelor trecute, în chip de diplome, brevete de doctorat, licență etc. Prin urmare formalitățile implinite odată, sigilul lor — diplomele — ridică la o egală tréptă atât pe tinerii cari fără intrerupere au »studiat« în unica vedere a esamenelor, cât și pe cei ce n'au »studiat« decât în fuga mare în fața esamenelor.

Ni se va permite a avé părerea, că atât munca celor dinteu, cât și negligența celor din urmă — sînt din potrivă condamnabile.

Partea preponderantă a acelor ce-și fac studiile în acest chip, invetă gîndiri, fără a gîndi, invetă filozofii fără a filozofă.

Iși fac memoriile rezervóre pentru ideile și faptele altora, în loc de a se face ei inșiși activi și independenti scrutători de fapte și idei.

Se mulțamesc cu trecerea mehanică a formelor cu căștigarea sterilă a stilurilor — etă cauza de ce cele mai multe inteligente nu produc nimic sêu — cel mult — nu produc ce ar pute produce în urmă pregătirile — reale.

Am Ȇis că esamenele deosebite sînt — în realitate — nimic mai muli decât formalități, remănênd ca pregătirea adevêrat științifică să ș-o facă fiecare însuș în direcțiunile ce i s'au dat de invetății pe cari i-a ascultat.

Dar cine își întregesce pregătirea, decă a scăpat odată de tortura formalităților școlare?

Acela în care, în decursul studiilor pëtrunse și sub conducere înțelptă în timpul pregătirii medii, s'a deșteptat interesul viu și s'a prefăcut în fire alipirea cătră știința căreia i s'a închinat.

Junimea din cestiune inse după isprăvirea formalităților dă cărțile la o parte și încetă numai decăt a se ocupă cu științele.

Vin a casă tinerii cu fel de fel de diplome și brevete, cari în ochii omenilor de rënd trec numai decăt de puternice doveđi de știință și cari mulțamesc așteptările bêtrănilor.

Astfel pășese absolvenții gradurilor academice în viața publică, păstrând abia suvenirul titlurilor ce purtau compendiile, din cari ș-au cărpocit știința pe vremea esamenelor.

Științele despre a căror posesiune au dênșii hârtii întărite în tótă forma, — le sînt în minte tot așa de străine și necunoscute ca pe vremea când viniseră la întieia prelegere la universitate.

Dar este o semă de tineri cari au păstrat incalte niște remășițe din »studiile« făcute, dar pe scurt timp. Tinerii după terenul juridic intră la practică în officii publice sêu în biroul advocațial.

Acum și remășițele teoriilor științifice, munca îndelungată, temeul diplomelor se reduce în scurt la șablónele de tôte Ȇilele din viața juridică, cu alte cuvinte știința se chimbă pur și simplu în meș-

teșug, în care se lucrează după modeluri, după forme stabilite.

Numai arareori găsim, că tineri brevetati în cele juridice să țină și în cariera lor definitivă neconținut pas cu înaintarea științelor său să se indeletnicescă în vr'o altă ramură de științe, filosofice, literare etc. ca mereu să țină sêmă de cultivarea minții în raport cu traiul fizic.

Ocupați peste și cu câștigarea pâinei de tôte zilele, după șablonele știute, timpul liber se consacră distracțiunilor de felul celor ce le-am amintit la începutul acestui tratat.

În conveniri sociale se povestesc mereu casuri, procese, apucături etc. tôte de natura »noutăților de și.«

Se mai discută în cercuri colegiale situațiunile politice — în urma celor cetite prin șiare — ba în multe părți nici atâta sêmă de ciocniri spirituale nu se întimplă.

Acum devine — tinerul din cestiu — cap de familie în chipul arătat mai sus, ăr sporul vieții familiare nu pôte fi decât în raport cu părintele-model.

Cariera filosofică, de profesor, am discutat-o mai sus.

Carierele de medicină, preoție etc. încă nu sânt altcum reprezentate în practica vieții.

Nu ne permite nici timpul nici spațiul de a analiza adevăratele abuzuri ce se comit adese de cătră mulți candidați de felul acesta, față de aceste seriose cariere, dar din cele espuse în capitolele de mai înainte, și din analiza făcută asupra pregătirilor și isprăvilor aparente ce se fac pré adese pe terenul juridic și filosofic, pôte să-și completeze ori cine idea despre celelalte cariere ocupate și reprezentate în chipul acesta.

Am vădut dară superficiala pregătire științifică cu care se mulțameșce o parte din junime.

Acum — cel ce neconținut — își cultivă puterile intelectuale la izvórele științelor prin indeletniciri spirituale, încă negligă câte odată a se îngriji de cultivarea lăuntruului seu, de nobilitarea inimii, în concordantă cu a minții, dar cel ce negligă, ba părăseșce chiar cu desevêșire, cultivarea continuă a minții, cum va puté să pórte grige de cultura lăuntruului seu?

Din cauza dar că — în realitate — aceste doué tendințe de cultură lipsesc mai peste tot junimei, și acesta, fiind că în fazele anterioare de educațiune nu s'a purtat grige de trezirea acestor direcțiuni de cultură proprie, din acesta cauză se pot esplica tôte efectele condamnabile, ce se scurg mereu din educațiunea și pregătirile de șablon și cari efecte se reglindesc lămurit în idei și fapte.

Nu e dar nici o mirare că junimea este incapabilă în lipsa de idependență morală, a se feri de puterea molipsitoare a diferitelor curente condamnabile, ale vécului de astăzi, precum și de satisfacerea continuă a slăbiciunilor — neînfrênate.

De acea, trebuie să ne convingem, că junimea tot așa ca alte pături, innótă în egoism, nepăsare, ură, invidii, spirit de cărtire reciprocă, cu un cuvânt în noianul pornirilor de rënd, a isbucnirilor atât de potrivnice înaintării generale și nu mai puțin vătêmătoare chiar progresului individual.

Lipsa de serioșitate și de interes adevêrat zêdărnicășce scopul la care tinde — după formă — ori ce jună întreprindere.

Societățile academice române întemeiate sub grele impregiurări, ađi abia vegeteză.

Rapórtel e date de societățile de acesta natură sânt forme, de aceea cei ce judecă spirital și mersul acestor societăți numai după rapórtel respective, negreșit se vor simți mulțamiți — decât nu chiar încântați! — înse cei ce sânt de față la cele ce se tipăresc în rapórtel, pe aceia îi cuprinde o mahnire,

convingându-se de contrastele dintre rapórtel și stările reale.

Și este legitimă mahnirea acesta când vedem reala nepăsare și neactivitate, lipsa totală de interes pentru înaintarea proprie și binele comun.

O întristare trebuie să ne cuprinđă pe tóți când vedem — la un numer atât de restrîns de ómeni tineri — în loc de sentimente desvoltate de sinceră colegialitate și prietenie nefățărîtă, în loc de iubire și simpatie: înstrăinare, separatism, recelă, ba chiar dușmăni și disonanțe condamnabile.

Trebue să ne dóră când vedem în loc de schimbări de idei serioșe și folositoare, conversații de rënd, câte odată chiar jóșe: în loc de ședințe cercetate și susținute la nivelul ce-l reclamă gradurile academice, — ședințe neglitate — câte odată aprópe pustii, fără interes și fără un spor real.

Activitatea literară în aceste cercuri este atât de neînsemnată, încât abia merită o mențiune.

Cu atât mai mult interes se pórta acavității »sociale« care consistă — de regulă — în aședarea tinerilor — după isprăvirea ședințel — la mese, în satisfacerea trebuințelor apetitului, în precinstirea lui Bachus, în cântece, risete etc.

În spiritul acesta social »și petrec« tinerii de regulă.

Sânt înse momente când petrecerile aceste jig-nesc adânc gustul desvoltat al omului de bine.

Vom ilustra cele espuse mai sus prin'un singur »fait accompli« cu atât mai regretabil, cu cât ocașiunea petrecerii acestui fapt ar trebui să fie pietra de probă despre gradul putinței de însuflețire nobilă și recunoșcință ce în fiecare tiner crescut ar trebui să fie desvoltată și mereu cultivată.

Un numer considerabil de tineri, tóți candidați de diferite graduri academice, a voit să serbeze — după obiceiul vechiu al bêtărnilor — șiua aniversară a desiobăgirii poporului român.

Pe cât de serios și sfânt este suvenirul acestei mărețe zile, tot pe atâta nevrednicie s'a dovedit la acea ocașiune în acel cerc.

În loc de manifestări de recunoșcință, în loc de însuflețire și venerațiune pentru acest măreț moment istoric, pentru acest izvor de libertate, sfînțenia, momentuositatea, datorința a trebuit să cedeze ingredientel nemesurate alcoolice și ideilor prosaice, ba chiar murdare în tótă acceștiunea cuvântului, cari s'au ivit subț aceste influințe.

Cităm acest fapt drept esemplu și regretăm petrecerea lui cu atât mai mult, cu cât au fost de față tineri din mai multe regiuni locuite de Români.

Ar fi dóră o mângăere — pentru omul de simț și judecată — convingerea, că acest esemplu ar fi unic, dar — durere nu este unicul și o știu acesta fôrte bine tóți, acei ce au ocașiunea de a se mișca mai mult seu mai puțin în sinul junimei.

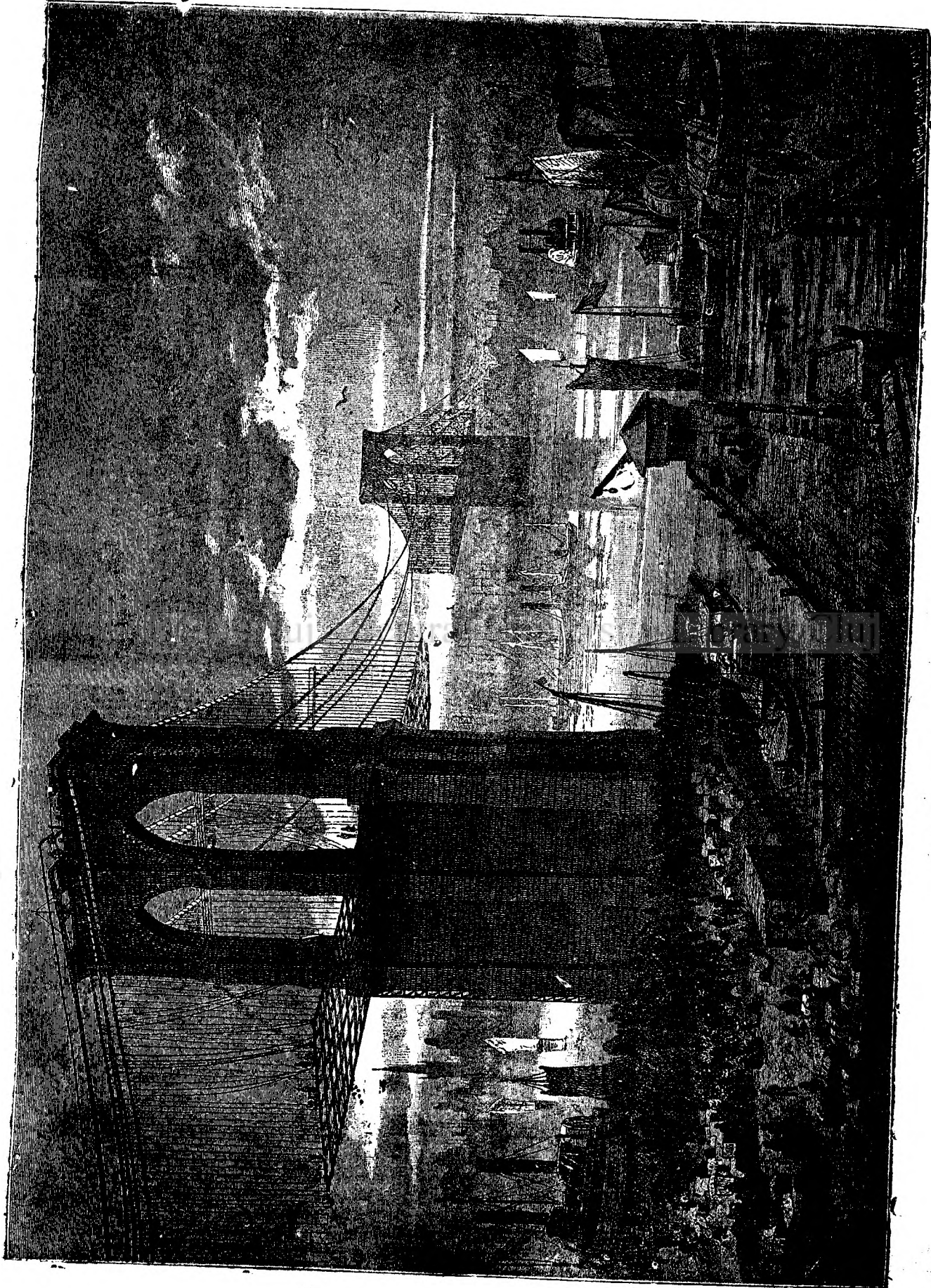
Va dice cineva, că tinerimea cutărui seu cutărui nêm civilizat este cu mult mai fără gând și fără grige, cu mult mai hăimanită etc. și astfel nu am fi numai noi singuri cari am avé cuvinte de a fi îngrijiți.

Concedem, că junimea cutărui nêm este tot așa seu chiar mai serioșă, dar urméză ore că din cauza acesta noi să stăm cu mânil în sin?

Stă cu totul tot altcum raportul la străini.

Să nu ne inchipuim că ne putem permite tot ce-și pot permite străinii, să imităm, decât e vorba, dar numai ce găsim după cea mai bună a noastră chibzuință, vrednic de imitat, dară nu orbeșce.

Din greșelile altora, omul cu minte trebuie să stăruescă a învăța, ăr nu a-și însuși reul altora, căutând a se justifică eu-lui seu prin o mulțime de argumente de nimic.

PODUL DE LANGA BROOKLYN.

O cauză însemnată a acestui spirit moleșit ce domnește în junime este reserva, ba chiar nepăsarea bătrânilor față de tineri.

Cercurile bătrânilor sunt mult prea înăbușite de formalități goale, decât să facă tinerilor posibilă apropierea de cei mai bătrâni.

Tinerii sunt lăsați în voia întâmplării, inteligența mai ostioasă puțin se interesează de reala stare a junimii.

Câte familii românești, bune de altcum, nu sunt cu deseversire închise pentru junime?

Numai arare-ori întimpinăm familii cari cu binevoință îmbrățișează pe tinerimea lor și nizuesc prin vorbe și prin fapte a contribui la armonia necesară și atât de salutară între aceste două clase de oameni.

Prea adese un pedantism condamnabil din partea bătrânilor departă junimea de densii și stabilește rapoarte de încordare și de străinism.

După toate aceste junimea este avisată pe sine, rătăcește în dreapta în stânga fără svať, fără calauz; fără cel mai mic refugiu în familiile române în contra curentelor regretabile și atât de molipsitoare din zilele noastre.

Prin urmare spiritul ce domnește în o bună parte din tinerimea română, pe omul impresionabil și susceptibil trebuie să-l disjuge până în suflet, ă pe cel serios și gânditor și pe cel ce are o inimă simțitoare pentru înaintarea noastră obștească — pe acela trebuie să-l cuprindă groza când trebuie să se convingă ce neînsemnată și slabă are să fie viitorul inteligență a nămului nostru față cu cercurile inteligențelor străine și acesta cu atât mai vortos, cu cât o șcim cu toții că numai în seriose și temeinice izbândi în științe, în cultură, razimă întreaga noastră posibilitate de existență.

Indicând acum fără patimă și fără preocupățiuni aceste regretabile adevăruri, trebuie să admitem că este puțin liniștitore speranța ce ne licărește în viitorul nămului nostru; trebuie să admitem, că totă nădejdea ce razimă în junimea de azi este » un misterioso aspettare!«

Aurel C. Popovici.

Teiu-legănat, Sfarmă-pétra, Strămbă-lemne și Șchiopul-cu-barbă-căt-cot.

— Poveste populară din Bucovina. —

A fost odată un voinic ce-i dicea Teiu-legănat. El ăra vitez ă forte mare, nu ședea nici când p'ă casă, ci umblă tot una în viteji. Mergend așa prin lume, a dat de alt voinic, care sfarmă pétra. »Da ce faci aici?« îl întrebă Teiu-legănat.

»Ia n'am alta de lucru și sfarm pétra pentru bieții ămeni, că pôte le-a trebui vr'odată!« răspuse el.

»Da cum te chemi tu?«

»Sfarmă-pétra! Dar pe tine cum te chiamă?«

»Mie-mi dic Teiu-legănat!« răspuse el; »cum vėd și tu ești voinic mare; nu-i vrė să-mi fi fãrtat?«

»Ba da! De ce nu? Főrte bucuros!« răspuse Sfarmă-pétra.

Acuma s'au luat ei și s'au dus amėndoi mai departe printr'o pădure și au mai dat de alt om care strămbă lemne. »Ce faci tu aci?« i dice Teiu-legănat; »de ești tu așa voinic, îndreptă copacii cei strămbi, dar nu strămbă încă și pe cei drepti!«

»Că și aceia sũnt strămbați tot de mine! Eu nu sufer pe nime negãrbovit!«

»Da cum te chemi tu?«

»Strămbă-lemne!« răspuse el.

»Nu te-ai prinde cu noi fãrtat, să fim incalte

roi?«

»Ba da! bucuros!« răspuse el; »voinic la voinic trage!«

De aici s'au luat tustrei și s'au cam mai dus prin pădure. Mergend așa, au dat de o poiană. »He! să stăm aici!« dise Teiu-legănat; »și ne-om face o căsuță ș-om umblă fiecare după voinicia sa și ne-om strĩnge numai șera la mănecare!«

Toți s'an invoit cu statul acesta și ș-au făcut o căsuță frumoșică și după aceea s'au luat și s'au dus tustrei prin pădure și șera au vinit cu un bour a casă, căci ei măncau un bour la o mănecare. Ei aveau o căldare főrte mare și după-ce jupiau bourul, îl puneau așa întreg nedumicat în trėnsa și ferbėndu-l, îl ospetă împreună. Dară pentru că le viniă greu să tot aștepte, până ce-a ferbe bourul, s'au sfãtuit ca să remănă în fiecare di câte unul a casă să grigescă de ospet, ca să pőtă găsi tóte gata când vor vini șera a casă. Așa au și făcut.

Diminėța au aruncat șorți, care din ei să remănă mai întėiu a casă și șorul a picat pe Strămbă-lemne. Deci cei doi au plecat la vėnat, ă Strămbă-lemne a remas a casă ca să facă de mănecat. El a jupit bourul, l'a grigit frumos și l'a pus în căldare la foc și căută acuma să ferbă. Ferbėnd bourul în căldare amu cât a fert, ătă că vine într'un timp Șchiopul-cu-barbă-căt-cot, un moș mititel, și-i dă: »Bună ziua!«

Strămbă-lemne se uită îndărėt și-i răspunde: »Mulțamim dumatile, moșule!«

»Da ce pădeși acolo?«

»Că ia ferb și eu un bour în căldare!«

»Da nu mi-ai da și mie ceva de mănecat?«

»Ba da! bucuros, moșule!« și ia și-i taie o bucată de carne și-i dă s'o mănance.. El a inghițit-o șas de-odată și cere să-i mai dee. Strămbă-lemne i-a spus să se indestuleze cu cât a primit, că mai sũnt și alți mănecatori, și lui i-a dat cât a socotit că i-ar fi de ajuns. Vėdend Șchiopul-cu-barbă-căt-cot că Strămbă-lemne nu voeșce să-i facă pe voe, i-a dis, că de nu i-a da de bună voe, i-a da de nevoe.

Strămbă-lemne s'a cam supėrat de acesta amenințare și n'a vrut să-i dee nici într'un fel, dicėndu-i că n'or avė de unde să se sature el și fãrtații sei. Șchiopul-cu barbă-căt-cot a mai cerut de vr'o doue ori cu binșorul, dară vėdend că celalalt nici nu vrė să șefce de densul, s'a mániat cumplit și a prins pe Strămbă-lemne c-o mână de pept și l'a izbit jos cu fața în sus și cu cealaltă mână a apucat cu degetul cel mic căldarea depe foc și punėndu-i-o pe pept, a mănecat tótă carnea dintrėnsa și după aceea s'a cam mai dus, lăsand pe Strămbă-lemne țipand și rãcĩnd jos, că l'a fost fript cumplit la piept. Ce să facă el acuma, ca să alle ceialalți carnea gata pe de șera, pentru-că lui i ăra rușine să le spună ce-a pățit, că atunci nu l'ar fi țĩnut de voinic. A alergat iute în pădure de-a prins alt bour și l'a tăiat și l'a curățit repede și l'a pus în căldare la foc să ferbă. Dară ce folos, că ătă-te șera și cei doi fãrtați au sosit defa vėnat! Carnea ăra nefertă. Strămbă-lemne li-o pune așa să őspete, pentru că erau főrte flămėnđi și cereau nencelat. Incep ei a mănecă, őspetă o lėcă, dară carnea ăra mai crudă. »Ce este?« strigă Teiu-legănat, »că carnea nu-i fertă?«

Strămbă-lemne a început a face cãr măr, ba una. ba alta și s'a trecut astă-dată așa. Dar nici el n'a spus ce i s'a întėplat.

A doua di au aruncat șorți între Teiu-legănat și Sfarmă-pétra, care din ei să remănă acasă ca să facă de mănecat. Șorții au hotãrit pe Sfarmă-pétra. Deci Sfarmă-pétra a remas a casă ca să caute de rėndul mănecării, ă ceialalți doi s'au dus prin pădure la vėnat. Când într'o vreme ătă că vine Șchiopul-cu-barbă-căt-cot și-i dă: »Bună ziua, drãguțe!«

»Mulțamim dumatile, moșule!«

»Da n'ai ceva de mâncat?»

»Ba da! ferb aci puțină carne!« răspuse Sfarmă-pétră, și ia și-i dă o bucatică bună. Șchiopul-cu-barbă-cât-cot o ia și o inghite de-odată, ș-apoi începe a se plîmbă prin casă și 'ncolo și 'ncóce; și pe urmă mai cere éráș. Sfarmă-pétră nu vré să-i dee, desvindu-se că-i puțină și nu li-a ajunge la ceialalți fărtați ce-i mai are.

Șchiopul-cu-barbă-cât-cot începú cam cu reul la densus să-i dee numai decát, că de nu i-a da de bunăvóe, i-a da de nevoe. Neinduplecându-se Sfarmă-pétră, a început Șchiopul-cu-barbă-cât-cot a-l 'amenință că-l va trânti c'o mână jos și cu cealaltă va luá cáldarea și i-a pune-o pe pept și i-a mánca apoi carnea totă. Védându-l Sfarmă-pétră atât de prizárit, a socotit: »Ce? să me tem eu de un piperig ca acesta, eu un voinic asá de mare!« Și n'a vrut să-i implinéscă dorința, ba încă voiá să s'apuce de densus. Atuncia s'a hotárit Șchiopul-cu-barbă-cât-cot și i unde nu-l inhăță de-odată cu mâna de pept și-l tránțeșce la pământ și cu degetul cel mic dela cealaltă mână a apucat repede cáldarea dela foc și i-a pus-o pe pept și a mánca totă carnea, nepásând-i nimica de țipetele și váietele bietului Sfarmă-pétră, care se svérgoliá ca un șerpe sub cáldare și după aceea s'a dus in tréba sa.

Acuma șceia bietul Sfarmă-pétră de ce n'a fost eri carnea fértă, și ca să nu se dee de rușine inaintea lui Teiu-legánat, a pus degrabă altă carne la foc și o páđi degrabă ca să fərbă până or sosi ei. Dară și lui nu i-a ajutat pré mult, căci indată a fost sérá și étá că au picat și vênătorii. El le-a pus de ospétat, dară carnea erá încă vórtósă. Teiu-legánat l'a in-trebat indată, de ce-i și acum carnea crudă? Sfarmă-pétră a sucit-o ba 'ncolo, ba 'ncóce și a scăpat ca și Strâmbă-lemne, care inse șceia plicina pré bine, dară o tácut málcum, ca să nu se dee și pe sine de gol.

Diminéța a vinit rëndul lui Teiu-legánat ca să remáie bucátar. Ceialalți doi au plezat la vênat dícénd unul cátră altul: »Ian să vedem ce voinic va fi și Teiu-legánat, ori de n'a páđi și el cum am páđit și noi!»

Teiu-legánat a pus carnea la foc și sta asá de-o parte și priviá cum ferbe. N'a întârziat mult și a sosit și Șchiopul-cu-barbă-cât-cot și-i díce: »Bună ziua, drágute!»

»Mulțámim dumitale, móșule!»

»N'ai ceva de mâncat, ca tare mi-i fóme!»

»Ba da! Din ce ni-a dat Dumneđu, ț-om da și dumitale!« și ia și-i dă o bucatică de carne.

Șchiopul-cu-barbă-cât-cot a inghițit-o indată și a cerut să-i mai dee dícénd că cu fármătura asta de carne nu i s'a sgándárit fómea. Teiu-legánat i-a respuns, să se indestuleze și cu atáta, că mai mult nu i-a da. Atuncia Șchiopul-cu-barbă-cât-cot a început să cérá mai cu intețite și să-l amenințe ca și pe cei doi fărtați de mai nainte.

Când a audít Teiu-legánat de amenințári, s'a fácut numai roșu de mánie și i-a dís: »Aha! tu-mi ești acela, care mi-ai tot máncaat carnea, de am trebuit să mánanc in doue seri tot carne crudă! Stái! cá cu mine nu-i face cum ai fácut cu ceialalți!« și-l inhăță cu o mână de barbă și cu cealaltă apucá o secure și fuga cu densus in pădure. Aci a cáutat un copaciu, care erá mai gros, a dat cu securea 'ntrénsul de l'a despiciat și a virit barba lui móș Șchiopul-cu-barbă-cât-cot in crepătură; apoi a scos repede securea și a dat copaciului drumul de i-a prins barba in despiciătură și l'a lásat acolo cu barba in copaciu. Teiu-legánat s'a întors după aceea îndérét și a așteptat pe cei doi fărtați.

Când a fost in de sérá, au vinit și ei a casá.

Teiu-legánat le-a pus de ospét. Ei iau și mánancă, mánancă și véd că carnea-i fértă fórté bine. »Hei!« își cugetará ei, »acum ș-a dat și Șchiopul-cu-barbă-cât-cot peste om!« și se mirá fórté de puterea lui Teiu-legánat. După ce-au ospétat bine, le dísé Teiu-legánat: »Ei bine! Da cum ve plac bucatele? Sânt destul de ferte?»

»Fórté bune!« respunserá ei, »se vede că ești voinic de frunte și bun bucátar!«

Atunci le-a dís Teiu-legánat: »Ian viniți cu mine, fărtați, să v'arát eu, ce-a páđit Șchiopul-cu-barbă-cât-cot, care v'a máncaat voue carnea!« Și a mers cu ei in pădure. Sosind la locul acela, a aflat copaciuul smuls și o dáră prin pădure. Ce să facá ei acuma? Teiu-legánat le-a dís: »Fărtați! haidem după densus, căci eu am să-l prind și am să-i fac capétul!« Și asá s'au luat după dára aceea și au mers și au mers, cine șceie cât prin pădure; când după un timp au ajuns la o bortá in páment, unde intrase Șchiopul-cu-barbă-cât-cot, pentru-cá tocmai aci se sférsise și dára aceea.

Prin ácéta bortá te hágai in Lumea Négră.

Acuma dísé Teiu-legánat: »Hai și om face o funie lungá lungá, de cóge de teiu și eu m'oi slobóđi după densus ca să-i arát eu cine-i Teiu-legánat!«

S'au dus ei și au cogit vr'o cáțiva tei și au fácut o funie lungá lungá. După ce au gátit-o, le-a dís Teiu-legánat: »Fărtați! eu m'oi slobóđi in láuntru, dară voi să stați tot pe aprópe și când oi elátina din funie, voi să șciți cá eu voi fi aci și cá doresc să me trageți afará!«

Strâmbă-lemne și Sfarmă-pétră i-au juruit, cá or face asá și Teiu-legánat s'a lásat pe funie prin bortá aceea in jos, in Lumea Négră.

Dupá ce a ajuns Teiu-legánat in Lumea Négră, s'a deslegat de funie și s'a luat tot după dára aceea și a mers și a mers până ce a dat dela un timp de o chilie. Aci locuía Sfánta Luni. El a bătut la ușe. Sfánta Luni din láuntru a strigat: »Cine-i acolo?«

Teiu-legánat i-a respuns: »Eu! Teiu-legánat!«

Sfánta Luni i-a deschis ușa și l'a întrebat: »Hei voinice! am audít de numele teu! Da ce cauți p'ací?«

»Ia me duc după Șchiopul-cu-barbă-cât-cot,« respunse el, »că dóră l'aș puté prinde! Nu șcií dumia-ta, sfántá maică, de mult a trecut el p'ací?«

»Hei!« dísé ea, »eu l'am védut fugind pe aci cu un copaciu in barbă, dară nu șciú, ori de-l vei ajunge, cá mergea fórté repede și acuma s doue dîle d'atuncia! Dară poftim la mine in chilie de te hodíneșce olécá!«

Teiu-legánat a intrat in chilie, a ședut olécá ca să ședá pețitorii, pentru-cá sfánta Luni avea o fatá frumósă. Apoi ș-a luat remas bun dela sfánta Luni și a apucat-o repede pe dáră tot după Șchiopul-cu-barbă-cât-cot. Călétorind asá a ajuns la Sfánta Vineri. Ea avea éráș o chilie și o fatá și mai chipeșá. Băténd la ușe și poftit fiind in chilie, Teiu-legánat a întrebat pe sfánta Vinere, ori de a trecut de mult Șchiopul-cu-barbă-cât-cot pe aci și ori de l'a puté ajunge? Ea i-a respuns, cá cu greu l'a ajunge, cá acuma sânt patru dîle, de când a trecut el pe aci și mergea fórté iute. Teiu-legánat ș-a luat remas bun dela sfánta Vinere și a plecat mai departe după densus și s'a dus și s'a dus, până ce-a ajuns la Sfánta Duminecă. Ea avea o chilie spre locuință și o fatá fórté frumósă. El a tocat la ușe și ea a întrebat cá cine-i acolo. El i-a respuns, cá Teiu-legánat.

»Hei voinice! am audít de numele teu!« dísé ea; »da ce cauți pe aceste locuri?«

»Eu, sfántá maică!« dísé Teiu-legánat, »caut pe móș Șchiopul-cu-barbă-cât-cot, ca să-l pedepsesc cá ș-a bătut joc de doi fărtați ai mei.«

»Hei dragul meu!« dísé sfánta Duminecă; »nu te osteni mai departe, cá nu-l vei mai ajunge, cá étá-i

săptămăna de când a trecut pe aci și mergea ca fulgerul de repede! Dară poftim la mine in chilie și te hodineșce!»

El a intrat și a ședut amu cât a ședut la densa și pe urmă i-a pețit fata. Sfânta Duminecă i-a dat-o bucurasă. De aci a plecat Teiu-legănat înderēt, dar nu de-a dreptul la fărtați, ci a bătut pela sfânta Vineri și pela sfânta Luni, de a pețit și dela densele fetele pentru cei doi fărtați ai sei. El voiă ca să le aducă și lor amintire din Lumea Negră. Sfânta Vinere și sfânta Luni s'au invoit și ș-au incredințat fetele lui Teiu-legănat. Cu tustrele a sosit la resuflătorea Lumii Negre. Aci a clătinat din funie și indată au și vinit fărtații lui și i-au dat semn că sūnt de față. Atunci a legat Teiu-legănat pe fata sfintei Luni de funie și a scos-o pe Lumea Albă. Ce s'au minunat Strămbă-lemne și Sfarmă-pétră când au vėdut-o și diseră: »Ha! el ne aduce încă și femeii ca să nu trăim singuri!» Pe acēsta a luat-o Strămbă-lemne de soție. După aceea au mai slobodit funia și au scos și pe fata sfintei Vineri. Pe acēsta a luat-o Sfarmă-pétră. »Acuma.» diseră ei, »ia să vedem, ce nevastă ș-a ales el șieș!» și au slobodit funia și au scos pe fata sfintei Dumineci, care eră mai frumoșă decăt tôte. Vėdėnd-o, s'au minunat voinicii de frumseța ei și au dīs unul cātră altul: »Hei! ce-i mai frumos și mai bun ș-a ales pentru sine! Se vede, că șieș își priesce mai mult! Tare se pare, că Teiu-legănat n'a mai voi să fie cu noi cum a mai fost! El se simțeșce și cel mai ager și mai tare dintre noi și va căută să se facă acum mai mare decăt noi, ș-a voi numai să ne poruncescă, ér noi să-l ascultăm și să ne supunem lui. Óre n'ar fi mai bine ca să-l prėpădim cumva și noi să trăim apoi ca fărtați mai departe!»

»Aceste prepusuri le am și eu!» dīse celalalt fărtaț; de aceea cred c'ar fi mai bine să ne cotorosim de dēnsul!»

Deci ei au pus la cale ca să mai slobodă încă odată funia și să-l tragă până la jumătate și după aceea să-i dé drumul cu totul ca să se sfarme picănd jos și ei să trăescă cu muierile lor, și a lui Teiu-legănat să le fie de hargată. Cum s'au sfătuit, așa au și făcut. Ei au slobodit funia ca să se lege de densa și Teiu-legănat. Dară și Teiu-legănat încă eră ajuns la cap; el nu se prė incredea in priința fărtaților sei; și lui i-a plesnit prin minte, că pôte fărtații sei vor avé cugete rele asupra lui și de aceea a socotit că ar fi bine ca să le ispitescă mai întėiu priința lor.

Deci el a legat o pétră de capėtul funiei și a lāsāt s'ó tragă in sus. Când a socotit el că pétră ar fi ajuns pela jumătate, numai ce aude un durăt și un vijit, cât credeai că se prăbușeșce resuflătorea aceea și după aceea numai incepură a pică fărmațuri din pétră cea ce o legase el de funie! Fărtații sei, cređėnd că trag pe Teiu-legănat, au fost dat drumul funiei ca să-l pėrdă. Vėdėnd Teiu-legănat fărmațurile petrii, a dīs: »Ia așa aș fi pățit eu, să me fi incredințat lor și să me fi lāsāt tras de dēnșii! Ia cum sūnt unele firi! Tu le faci bine și ele îți aștern mórte!»

Ce să facă el acuma? Cum să esă din Lumea Negră? A căutat ba într'un chip, ba într'altul și a vėduț că nu-i incotro, că singur prin sine nu este in stare să esă pe cealaltă lume și de aceea s'a luat și s'a dus prin Lumea Negră incotro il duceau ochii; și a mers și a mers amu cât a mers, dară trecėnd pe lângă un munte fórte inalt, a auđit un rācnet in vėrful lui. Acolo avea o pajură negră cuibul seu. Ea scotea in toți anii pui, dară n'avea nici într'un an parte de dēnșii, căci când erau ei mai frumoși, viniă un Bălaur cu doue capete și-i mănca și tocmai acuma sosise timpul acela și pajura s'a fost dus dela cuib,

numai ca să nu vėdă singură cu ochii mórtea puilor sei, căci și așa i se rumpea inima de jale.

Teiu-legănat s'a suit in vėrful muntelui și a aflat puii pajurii negre rācning in cuib. El i-a întrebāt, de ce se vaietă și se plāng așa de tare? Puii i-au spus tótă intēmplarea și pe urmă i dīseră: »Fugi! fugi într'o parte, să nu te mănānce și pe tine, că etă Bălaurul cum intinde un cap să ne apuce!»

(Incheierea va urmă.)

Dr. Ioan al lui G. Sbiera.

Poesii populare din Ardeal.

— De pela Ascileul-mare. —

XII.

Póte fi lelea frumoșă,
Că bé vin și șede-acasă;
Póte fi lelea c'ó cruce,
Că la lucru n'ó pot duce;
Că trei fuióre ce-au tors
Le-a țipat pe vale 'n jos

XIII.

Și tu bade-ai fost dīcėnd,
Că mi-i lāsă 'n drum plāngėnd;
Dór n'a lāsă Dumneđeu,
Că n'am făcut nici un reu;
De-am făcut cuiva ceva,
Sufletul meu sém'a da.
Și tu bade-așă-i gāndit,
Că io-s flóre depe rīt,
Ție de batjocorit;
Dar io-s flórea florilor,
Din grădina domnilor,
Drăguța feciorilor.

XIV.

Spune-i, mândră, maică-ta,
Că io-atuncia te-oi luá,
Când mumă-ta a-numerá,
Frunđele depe un nuc
Și penele dep' un cuc.
Nici atunci nu te-oi luá,
Pân' mumă-ta a-numerá,
Penele depe o rață
Și ierba depe fēnațe
Nici atunci și nici atunci,
Pân' a face plopul nuci
Și rāchita pere dulci.

XV.

Dómne bate șetrele,
Bine 'mbracă fetele.
Bate Dómne boldurile,
Bine 'mbracă șoldurile
De n'ar fi bold și potică,
De fete n'ar fi nimică;
Rumenėla din potică,
Face pe lelea voinică;
Rumenėla și sopen,
Face pe lelea de domn.
Rumenėla s'a scumpit,
Fetele-au imbėtrānit

XVI.

Māndruța mea cea iubită!
Nu te fac nefeicită.
Dă mâna cu ori și cine,
Și de-i mai voinic ca mine.

Din viața de București.

(După un an. Visitele de rigore. Prima petrecere. Amor și mecanică. Petrecere mică, dar ținută mare. Un trist adevăr.)

Étă un an de când, din impregiurări diferite, am părăsit péna de cronicar al vieții bucureștene și decă o reiau acum, n'o fac fără ore-care emoțiune. A-mi regăsi acum cetitorii, e ca o revedere după o lungă despărțire. Și câte goluri, după atăta vreme, in rangurile celor pe cari i-am cunoscut și câte fețe noi am aflat in locul celor cari au dispărut! Acesta nu pôte să nu ne strângă inima. Tot asemenea e și de cetitorii pe cari instinctiv i-ai cunoscut și cu cari te-ai deprins după un timp de îndelungă comunicare de idei. Câți din ei pe cari nu-i mai regălesc astăzi și câți cari li-au luat locul? . . . Dar o mângăere vine să îndulcească amarul acestei cugetări, rezultat firesc al melancoliei dîclor de tómnă: că pe aceea nu-i aflu pentru că au fost trecuți in necrologul »Familiei,« ci pentru că nu ș-or fi achitat abonamentul și redactorul le-a întrerupt trimiterea foii, și că cei noi, vor fi tot atât de îngăduitori față cu cronicile mele, ținând sémă de răpediciunea cerută de impregiurări a alcătuirii lor. Aceste dișe, încă reiau meseria.

Luna lui septembrie e, netăgăduit, cea mai plic-ticósă din cursul anului pentru bucureșteni. Și, ca toate epocile de tranșiție, nici nu pôte să fie altfel. Singurul chip in care ne mai putem omori cele câteva momente pe cari reluarea ocupațiunilor dîlnice ni le lasă libere, e de a face visitele de rigore aceloră pe cari am avut privilegiul a-i cunoșce la băi, la munte, la băltă și in excursiuni, in cursul celor doue luni trecute de vacanță și cari ne vor fi autorisat a-i visita. Și nimic alt!

In cercul cunoscuților noștri, dl St. Mihăilescu a avut amabilitatea a luă asupra-și indestul de obositoră sarcină de a ne face să petrecem o seră plăcută. Și i-a fost ușor a reuși de deplin, ajutor puternic și voios de gingășia încântătoarei dómne Mihăilescu, care a fost neobosită in a se sili să mulțămescă pe toți, ceea ce i-a succes, o asigur. mai bine decât sórelii, care deși esóre și tot nu pôte mulțami pe totă lumea.

Prilejul serbării eră cununia unui tiner institutor, d. G. Păroșan. Nunii erau dra Ananescu fiica regretatului profesor de științe naturale dela liceul St. Sava și dl St. Mihăilescu. Mirésa a avut patriotical gust de a îmbrăcă, in acesta ocașiune solemnă, costumul național. Cunoscând acesta intențiune mai dinainte și urmând litera invitațiunii in care eră vorba de o »mică petrecere,« me dusei in mică ținută și, mai credincios decât toți orei ficsate, sosii cel dintéiu. Departe d'a me contrariă, acesta mi-a dat prilejul d'a puté s'admir in totă tihna bogata colecțiune artistică ce impodobeșce salónele dlui Mihăilescu, care e un mare amator de arte și aș puté s'adaug și de meserii. Amor și mecanică, étă intr'adevăr și in doue cuvinte impresiunea ce-ți remâne din o amenunțită inspectiune. Ici un cap al amorului desinat după Praxitel, colo o reproducțiune fotografică, dincolo un gips. Intr'un colț un jet-d'eau pus in mișcare printr'un aparat fórte ingenios de abur produs prin simpla flacăra a unui fitil muiat in spirt; intr'altul, un aparat de luminat și care numai cu o putere de jumătate cal, va puté să respândescă un cerc intins de lumină. Și printre aceste »biserica din Rucăr,« un pré frumos peisagiu de pictorul nostru Henția; »tinerul mocan,« de acelaș; câteva copii după Grigorescu lu-

erate cu totă fidelitatea de pictorul Nestorescu; o copie in uleiu după masca lui Madrazzo; un bust al lui Stelan cel mare, de Georgescu; un »Voltaire« in bronz, admirabil de sarcasm, de Houbon și »la fri-leuse,« teracotă de acelaș. Lângă aceste, încă un tablou puțin cunoscut al lui Henția: »Apărarea fecióreii inaintea tribunalului roman.« Advocatul, ca argument suprem al pedórei sale, smulge vestméntul ușor ce acopere pe fată, espunénd-o vederii judecătorilor in totă goliciunea formelor sale răpitoare. Și tribunalul »luminat pe deplin,« dá totă dreptatea cauzei copilei.

In timpul acesta invitații incepură a vini. La un moment dat, me găsi cel mai umilit gătit dintre aceștia, căci nímene nu se mulțamise a remâne ca mine in spiritul invitațiunii, nici cu privire la ora ficsată, după cum am arătat, încă cu privire la ținută. Indată o trăsură și repede a casă, spre a me face mai presentabil catifelelor și mētásăriilor dómnelor. Când me întorsei, cu totă graba mea, ceremonia religioasă, ce s'a oficiat in casă, se sfărșise și danțul incepușe. Și s'a petrecut cu cea mai mare insullețire până la 4 ½ dimineța, când ne retraserăm obosiți de joc și de impresiuni plăcute, ér eu ducénd pe lângă aceste și o șeire imbucurătoare pentru literatură: aceea că in curénd dl Mihăilescu i va deschide salónele sale ospitaliere, hotărînd anumite zile pentru a se ținé serate literare in felul celor atât de bine gustate ce au loc la dl Maiorescu, lucru pentru care n'avem cuvinte a-l felicita și a-i mulțami in de-ajuns.

E un adevăr trist, dar e un adevăr! Elementul străin e atât de numeros la noi, că in curénd va devini coplesitor și atât de strîns legat de noi, că nu putem, făcénd o fidelă iconă a vieții de București, să nu vorbim de dênșii și să nu le consacram rëndurile ce diferitele impregiurări ni le prilejesc. Sântem in ajunul serbătorilor israelite, a unor zile când strădele comerciante ale capitalei regatului român vor luă aspectul unui oraș mort. Sâmbătă, și de mare post, șiruri întregi de prăvălii erau ermeticesce închise. Și ceea ce e mai de mirat, e faptul, că însuș bancherii, ómenii cei mai practici din lume, uitaseră dictonul englezesc care e cređul lumii comerciale: »Time is money« (timpul e bani.) Calea Victoriei, strada Lipșcani și strada Carol, cari sânt ulițele cele mai principale și mai comerciale ale Bucureștilor, pre-sintau aspectul sever al unei zile de mare serbătoare religioasă a națiunii domnitóre. Părea c'avem Crăciunul séu Pașcile nóstre, mai puțin sunetele clopotelor și fisionomiile tipului românesc in haine de serbătoare. Negreșit, pe calea tradițiunilor religioșe, israeliții din România sânt departe d'a se asimilă cu noi, cum s'au silit a se asimilă in viața publică. Și pôte că tocmai acestei tenacități ce pun in a-și respecta tradițiunile strămoșești, israeliții datoresc țerii persistența elementului lor.

Tot sâmbătă, când israeliții is închiseră prăvăliile, Societatea dramatică ș-a deschis p'a ei: Teatrul Național ș-a deschis stagiunea. Cercetându-l, nu voi uita a împărtași cetitorului impresiunile culșe.

A. C. Șor.

Severo Torelli.

— Dramă in 5 acte de Fr. Coppée, tradusă in versuri de dl Th. M. Stoenușcu, jucată pentru prima óra in Teatrul Național din București la 28 septembrie (10 octombre.) —

In sfărșit s'a deschis și biserica Thaliei. Pécac numai că publicul nu pré se arată așa evlavios, căci atât sâmbătă când s'a deschis stagiunea teatrală, cât

și în următoarele seri, nu a pră fost imbulzélă mare pela teatru. Se vede că »Fântâna Blandusiei« care de altă-dată atrăgea public numeros, începe a secă pentru public.

Nu a putut inse să atragă pe public nici piesele noue »Severo Torelli« și »Finul.« Sânt ciudați bucurșeni: se încăldeșe forțe anevoe! Sânt artiști, sânt piese cari în străinătate au cucerit, aci de multe ori cad, ori numai cu mult chiu și vai se mai pot țină. . . Pentru ce?! Să nu mai întrebăm!

Trecem nainte.

Duminecă și joi s'a jucat piesa »Severo Torelli,« dramă în 5 acte de Fr. Coppée, tradusă în versuri de dl Th. M. Stoescu. Etă cuprinsul acestei drame:

I. Spinola (dl Nottara) tiranul guvernor al Pisei, prin crușimile sale, inspăimântă pe popor intru atăta, încât pe unde numai te întorci, nu auți decât blăștămuri asupra lui și este mare dorul de resbunare în popor contra asupritorului seu.

Și vedem numai decât în actul I, cum duc sbirii lui Spinola pe bieții cetățeni la peire pentru ori ce causă mică. Intr'alte pe un biet țeran, a cărui nevastă însădar se rógă, însădar voeșce a imploră milă, a induplecă la ertare pe sbiri, spunend că omorindu-i pe bărbatul ei, ea va rămâne vêuuvă cu patru copii. Șeful sbirilor nu voeșce a-l liberă, până ce vędend acēta crușime un tiner gentilom, își scôte punga și o dă pentru ca să scape pe acel om nenorocit.

Poporul este în mare desperare și mai ales este în mare desperare bătrânul Torelli nobil din Pisa, care și el numai ca prin minune a scăpat de mörte pe eșafod, unde-l duse ura lui Spinola.

Acest cas îl istoriseșce bătrânul Torelli fiului seu Severo (dl Manolescu.) Acesta se aprinde de mânie și ură contra lui Spinola și este atât de mare în el dorul de a-și resbună pentru rușinea lui tatăl-seu și a scăpă pe popor de jugul lui Spinola, încât jură că va face ori și ce numai ca să-l pērdă pe acest tiran. Tatăl seu i spune să fie liniștit, să fie cu răbdare.

Apare pe scenă Spinola. Vine cu escorta și cu curtesana sa și voeșce să cumpere niște arme dela un tiner negustor, care inse din ura ce o avea cătră el refuză de a-i vinde, dicend că totul e vëndut. Pe Spinola îl supēră acēta rușine ce i-o face un negustor și voeșce să-și resbune. Trei gentilomi inse numai decât pun mâna pe sabie pentru a-l împiedecă pe Spinola de a-si resbună. El jură apoi resbunare și pentru aceștia.

Altă scenă ne infățiședă apoi pe Severo, care devine avocatul și speranța poporului, cum dă punga sa cu bani unei vėduve, a cărei bărbat a fost omorît de cătră Spinola, și cum apoi sărulă pe copilașul acelei vėduve. Poporul îl incungiuură cu iubire și după ce dispare mulțimea, el rămâne cu cei trei gentilomi și sfătuesc cum să scape țera și pe popor de Spinola. Intr'aste vine curtezana lui Spinola, care ar voi să-i vorbescă dulce lui Severo, dar care o respinge cu fața lui indiferentă, cu ochii lui scrutători și rămănd er singur cu cei trei getilomi, fii bravi ai Pisei, la sunetul clopotelor și inaintea unui preot jură mörte asupra lui Spinola. După o discuție scurtă se hotărășce, că Severo să fie primul care să lovescă în tiran, er decât nu va nimeri brațul lui, ceialalți să-l urmeze, până ce va peri ori Spinola, ori ei, numai patria să fie salvată din ghiarale tiranului.

Actul al II-le este cel mai mișcător și tot-odată și partea în adevăr dramatică de aci încolo se începe.

Bătrânul Torelli stă cu nevėsta-sa de vorbă, își reamintese tineretele lor, durerea și suferința ce i-a ajuns când Spinola l'a țerēt la eșafod și cum de atunci

deși l'a iertat, are o atât de mare ură în sufletul seu cătră acel tiran. Și acēta ură este indoită de mare în fiul seu Severo, care tocmai acum intră în odaie, unde îl găseșce pe tatăl seu cetind, maică-sa se duse să impacheteze niște haine la cei proșcriși de Spinola. Severo i spune tatălui seu planurile lor de a perde pe Spinola, jurământul ce l'a făcut de a-și resbună pe el pentru tatăl seu și pentru nedreptățile ce le face poporului. Tată seu se inverșunază și el din nou atât de mult în contra tiranului, se încăldeșce atât de mult la spusele fiului seu, încât plin de căldură și ușurat cumva în suflet, că va fi resbunat, dă binecuvēntare asupra fiului seu, care se pre-găteșce de a ucide pe Spinola.

Intră în odaie mama. Bătrânul Torelli cu multă bucurie i spune că etă, în sfērșit va fi și el resbunat și Severo cu ochi plini de curagiu și cu convingerea că se iertă crima decă o faci pentru un scop bun, i spune că va ucide pe Spinola, pentru ca să scape țera de el. Bătrâna mamă, în loc de a se bucură la aste ca și bărbatul seu, cade leșinată gândul că fiul seu va devini ucigaș. Pe bătrânul Torelli asta îl cam dore, o și dojeneșce puțin, dar apoi totuș o lasă singură cu fiul seu, o scuză de acea slăbiciune de mai nainte, în care nu voeșce să lase pe fiul seu a se jertfi fiind că, așa dice: i este mamă! Și mai bine că iese afară, mai bine că nu aude și vede cele ce se întâmplă între mamă și fiu, căci, or, sânt aceste lucruri teribile, îngrozitoare, pe el de sigur l'ar fi omorît.

Mama cu câte vorbe numai pôte avē, îl rógă pe Severo să renunțe de a-și indeplini jurământul. Acela nu voeșce a-și călcă jurământul. Ea i spune fiului seu, că nu-i pasă, urēcă-l, injure-l, blasteme-l pe Spinola, numai să nu-l omore, să nu se facă asasin și mai ales să nu omore pe acest om, care i este »tată!« La auđul acestei vorbe, un treznet par că a trecut prin totă ființa lui Severo. . . Cade frânt de durere și desperare, o, este prē teribilă acea vorbă, un tiran tată lui, și el un bastard, asta este prē sdrobitor pentru o inimă plină de iubire și virtute, pentru o viėtă de doue-deci de ani! . . Maică-sa i spune apoi cum numai prin acest preț, prin acest negru pēcat a putut să scape pe soțul ei depe eșafod, cum a căđut pradă aceluui tiran care a profitat de neputința ei și cum prin asta a căđut victima celui mai oribil pēcat și apoi frântă și ea de durere, cade în genuchi și-l rógă pe Severo să o ierte. . . Acela, deși în acest timp a suferit tôte torturile ce pot să nimiceșcă o tineră inimă, totuș o iertă pe maică-sa, care în sfērșit ori și ce pēcat greu a făcut, i este mamă, i-a dat viėtă, apoi au fost atât de grele împregiuările în cari a căđut maică-sa.

I promite în sfērșit și aceea că nu va asasină pe tatăl seu, numai ca să o liniștescă: și de aci încolo se nașce o luptă grozavă în sufletul seu: ce să facă? cum să ucidă pe tatăl seu, și er cum să fie trădătorul patriei sale, care totă speranța numai în el o are și apoi a jurat să omore pe Spinola. . .

Actul al treile represintă o scenă, unde poporul este adunat în giurul unei statue, pe care o batjocoresc și aruncă cu petri, fiind ridicată de Spinola, er pe fața ei au scris »Mörte asupra lui Spinola. . .« Severo vędend asta, prinde puțină putere pentru a-și putē resbună, rămănd singur inse er il cuprinde desperarea. Din acēta desperare îl deștēptă cei trei gentilomi, prietenii sei. Și abiă încep să vorbescă, vine și Spinola cu escorta sa, aducend și deșce ómeni captivi, pe cari i va omorî, decă nu se va descoperi cine l'a batjocorit pe el scriind acele vorbe pe fața statuei. . . Severo în desperarea lui și pentru ca să scape de chinul și lupta ce-l mistuia, spune că el a

scris acele vorbe, este gata de a răbdă mărtea pentru ele... Spinola nu-l crede, și când Severo insistă, acela se apropie de el, i șoptește că va spune o vorbă în public, care îl va face să renunțe la gândul de martir... Severo fiind că știe că ce vorbă poate să fie aceea, »bastard,« se și retrage... Escorta trece înainte, el rămâne cu prietenii sei, mai târziu singur și este cu totul desperat gândindu-se la cele ce trebuie să facă el acum.

Și cum sta dus pe gânduri și mistuit de o cumplită desperare, etă că vine curtezana lui Spinola, care începe a-i spune că-l iubește cu o patimă nepusă și a cărei vorbe pline de pasiune în adevăr par a-l scote și pe el din desperația mare și a-i mai încălzi puțin inima... El nu iubise încă până acum și i se părea că mai învie puțin ascultând vorbele de amor a acestei femei... Se și apropie de ea și o sărută... Atunci apoi vede că cine este această femeie, curtezana tatălui său și cade din nou în desperare, o alungă dela sine dîcîndu-i: Napoli, napoi!... O, el unde se duce, ori încotro se întorțe, tot crime face, însăș viața lui este o crimă și nu poate nici să curme firul acestei vieți!... Așa își dîce în sine și se blastemă el pe el și blastemă totă lumea!...

Și mai ales ne înfățișază durerea lui mare actul al patrului, unde abia are curagiul să intre în odaia tatălui său fals, dar care îl iubește cu atăta căldură, oh, căci el nu știe, bietul bătrân, când îl sărută, că sărută pe un bastard, pe un fiu născut din negru păcat. Cum stă apoi cu tatăl său de vorbă, în urmă cu maică-sa pe care o fericește dîcîndu-i că o iubește și că a iertat-o din inimă, i se vestește un prietin care i aduce apoi planul, i spune cum poate să ucidă mai lesne și mai sigur pe Spinola. Mama lui Severo ascultă la ușe.

Actul al V-le, desnodământul, este tot așa de mișcător ca cel de al II-le. Severo așteptă înarmat în biserică pe Spinola care va vini aci să se inchine. Stînd singur acolo, se naște din nou lupta în sufletul său: cum să ucidă pe tatăl său, dar apoi ăr cum să se facă trădător?!... Vine apoi Spinola, dela care preotul bisericii ia armele și așa incuie ușa pe el în biserică. Preotul ără tot pe partea lui Severo. Și când Spinola voește să se urce la altar întelnește pe Severo înarmat... Știe numai decăt, că acesta pentru ce a vinit aci... Strigă ajutor, însădar inse... Se începe apoi o luptă prin vorbe, între ei. Severo i spune, că a vinit să-l omóre. Pe mine? — întrebă acela îngămbat. Da, tată, i răspunde Severo și Spinola îl întrebă cu mirare, de unde știe că-i este tată... Acela-i spune apoi și mai adaugă, că numai acelei ființe pe care a nenorocit-o, i poate mulțami, că acum nu-l omoră, ci are de gând să-l lase să fugă, dar să fugă și să nu se mai întorcă în oraș. Drept asigurantă să-i de inelul depe deget... Spinola refuză de a primi ofertul și când vede, că Severo se hotărăște să-l omoră, se urcă la altar și dîce lui Severo să se urce și să-l omóre decă are atăta curagiul. Abia sfârșește vorba și tocmai când Severo merge furios spre el să-l străpungă cu pumnalul, din dosul altarului se ivește mama lui Severo, care îl străpunge ea pe Spinola, dîcînd: Numai eu am drept a face asta!

Se străpunge apoi și pe sine, ne mai putînd trăi o viață atăt de grea cum a trăit și până acum și care viață i s'ar fi ingreunat cu atăt mai mult, cu căt fiul ei știe acel păcat, din cauza cărui suferi atăt de mult, de-i albi pîrul într'o singură ăr.

Móre în brațele fiului său iubit, căruia i cere ceva cu limbă de mórte... Ce, scumpa mea mamă? — întreba Severo. Acea i răspunde: »Tăcere!»

Episódele nu le voi înșiră. Acele sînt puține și partea interesantă și norocóșă tocmai aceea este

în piesă, că autorul a scris această piesă cu o rotundime ce nu lasă nimic de dorit; actele, scenele curg unele după altele și făr a-ți deșteptă curiositatea cu episóde, totuș până în sfârșit ești ținut într'o continuă iritație seu mai bine dis curiositate.

Caracterele, fieșce-care în felul său, sînt tóte interesante. Spinola, reutatea și tirănia intrupată, Severo tiner plin de speranțe, de ardóre și iubire cătră popor, ăr jertfa și în urmă suferința mamei lui Severo par a-ți mișcă tot sufletul.

Artiștii s'au ținut toți bine, pricep pe cei cu rolurile mai mari.

Di Manolescu (Severo) mai ales în actul al II-le, unde cade în desperare auđind dela maică-sa că el este bastardul unui tiran, a jucat tot așa de bine, precum l'am vęđut jucând rolul lui Hamlet ori Romeo. O nouă creațiune dela dlui acest rol!... Și încă una din cele mai bune.

Di Nottara (Spinola) a jucat aprópe cu acel succes pe care l'a avut în Pygmalion, atăt numai că Spinola nu are un rol așa întins cum este acela al lui Pygmalion.

Nu mai puțin bine au fost jucate rolurile nobilului Torelli și rolul mamei lui Severo...

Decorurile noue, aranjamentul destul de bun, numai public d'ar fi mai mult.

Să sperăm, că incetul cu incetul se va deșteptă și publicul din nepăsare și atunci vom puté anunțá o mai imbucurătoare ridicare și progres și pe acest teren.

Ioan Russu.

Cel mai mare pod în lume.

— Veđi ilustrațiunea depe pagina 489. —

Cu doi ani în urmă s'a deschis cel mai mare pod în lume. Acesta se află lângă Brooklyn, la New-York.

Construcțiunea s'a început la 2 ianuarie 1870; pilele s'a făcut șapte ani.

Distanța între cele doue pile, ale căror dimensiuni sînt enorme, este de 1585 picióre. Tabla se găsește la 135 picióre d'asupra nivelului apei, în creșcerea ei cea mare. Dar aceste 1585 picióre nu forméză decăt jumătate din partea suspendată a podului și a patra parte numai din lungimea sa totală.

Între fiecare din pile și cele doue puncturi, unul la New-York, celalalt la Brooklyn, unde sînt prinse cablurile, distanța este de 930 picióre, ceea ce dá 1860 picióre pentru cele doue părți și un total de 3445 picióre pentru partea suspendată a punții. Începînd dela pile și până la puntele de prindere, tabla punții trece d'asupra stradelor cari sînt în vecinătatea portului la o înălțime de 90 picióre d'asupra pământului.

R.

Literatură și arte.

Știri literare și artistice. *Di I. Bian*, bibliotecar al Academiei Române din București, a fost trimis de ministrul de culte al României, la Cernăuți, ca să reproducă fotografiile obiectelor eclesiastice depuse la expoziția de acolo și care sînt proprietatea mitropoliei ortodoxe române din Bucovina. *Di A. D. Xenopol*, profesor de istoria Românilor la facultatea de litere a universității din Iași, a publicat resumatul cursului de istoria Românilor, ce dsa va face în cursul anului universitar 1886—87. *Di Matache Georgescu* din București a făcut pentru mănăstirea de Argeș un vël pentru potir în fir de argint fôrte admirabil; artistul lucréză de trei-deci de ani în fir, în sirmă, în

fluturi de aur, dar in timpul din urmă, neprimind comande, a fost silit să se facă cărciumar. — *Di G. Vasilescu*, elev al școlii de meserii in Craiova, a sculptat o mare bibliotecă, ce a atras admirațiunea celor cari au vădit-o

Di Hunfalvi și originea limbii române. Relatând despre discursul dlui Hunfalvi in congresul din Viena al orientaliștilor, ne-am exprimat îndoieala, dacă dl Hașdeu a fost de față, căci atunci de bună seamă ar fi cerut cuvântul să-l combată. Nu ne-am înșelat. Ziarul »Voinea Națională« ne informază, că dl Hașdeu a fost de față in acea ședință și dl Hunfalvi a cetit abia începutul lucrării sale și de îndată ce a ajuns la enunțarea teoriei, că naționalitatea română s'a născut la Sud de Dunăre. dl Hașdeu l'a intrerupt pentru a-i pune o cestiune prealabilă. Imediat după dl Hașdeu, o altă cestiune prealabilă a pus dl profesor A. Ludovic din Praga. Ambele cestiuni au incurcat atât de mult pe dl Hunfalvi, încât dsa a declarat, că memoriul seu e prea lung ca să-l mai cetescă. ci-l lasă să se publice in »Buletinul Congresului.« Peste trei zile, dl Hașdeu a cetit in congres un memoriu despre »Elementele turcești in limba română,« unde erăș a combătut teoria dlui Hunfalvi, fiind aplaudat și fără a se ridica vr'o obiecțiune contra.

Marsilieza, de Rouget de L' Isle, tradusă de dl N. A. Bogdan, a apărut in o broșuriță la Iași. Traducțiunea asta întieia-ora s'a publicat astă-vără in foia noastră.

Teatru și muzică.

Știri teatrale și musicale. *Dra Bărsescu* a jucat in săptămâna trecută in Burgtheater in Viena rolul Mariei in piesa »Götz de Berlichingen« de Göthe; duminică va jucă in tragedia »Grachus, tribunul poporului« de Wilbrandt, rolul Lucinei. — *Dra Elena Teodorini* este angajiată la opera din Lisabona și va începe stagiunea cu opera »Gioconda,« in care renumita cântăreță română a avut un succes mare in Barcelona, Madrid și Londra.

Teatrul Național din București. Inceputul stagiunii se face cu auspicii rele, lumea nu spriginește silințele direcțiunii și ale actorilor. Sala rămâne totdeauna cam golă. Sâmbăta trecută nu s'a jucat piesa anunțată, adica »Femeia lui Socrate.« ci o piesă vechie, »Sullivan.« comedie de Melesville, tradusă de dl C. Nottara. Marți s'a jucat a doua oră »Fântâna Blandusiei.« Pe joi s'a anunțat prima reprezentățiune a pieselor »Socrate și femeia sa« de Banville, tradusă de dl G. Sion și »Trecătorul« de Coppée, cu dnele Manolescu și Papadopol-Ionașcu, care reintră in comedie. Pentru astăzi, sâmbăta, s'a afișat piesa lui Ohnet »Mândrie și amor.« in care dl Gr. Manolescu are un rol escelent.

Premii pentru compozițiuni musicale. »Armonia« societate pentru cultivarea și răspândirea muzicii naționale, biserică și lumești in Bucovina, având de scop de a lăti cunoștința artei musicale prin toate clasele societății românești, iese al doile concurs cu premii, pentru compozițiuni de coruri lumești-bărbătești și anume: Un premiu de 30 fl. pentru cea mai bună compozițiune de muzică națională. Un premiu de 30 fl. pentru cea mai bună compozițiune de muzică modernă, și un premiu de 30 fl. pentru cea mai bună compozițiune a unui cor bărbătesc cu acompaniament de clavier. Terminul trimiterii compozițiunilor la concurs, este 30 decembrie 1886 st. v. și adresate către presidentul societății dl baron Eudoxiu de Hurmuzachi.

Ce nou?

Știri personale. *Di V. Alexandri* petrece de câteva zile in capitala României. — *Di George Baritiu*, continuând călătoria sa de explorațiune istorică, a mers din Viena la Lugos, să studieze colecțiunea numismatică a Ill. Sale dlui episcop dr. Victor Mihályi: de acolo se va întorcel la Sibiu. — *Di dr. Iosif Gall*, deputat la dietă, in săptămâna trecută a luat cuvântul pentru imbunătățirea leilor judecătorilor. — *Di dr. Severean*, a plecat la Paris spre a reprezintă România la congresul chirurgical. — *Di George Coman* din Ardeal, autorul unei gramatice de limba germană, a fost promovat de doctor in filosofia generală la universitatea din Praga. — *Di Ioan Trailescu*, profesor suplent la institutul pedagogic-teologic din Arad, a fost promovat la gradul de doctor in teologie la universitatea din Cernăuți. — *Di Iuliu Muntean*, practicant la tribunalul din Deș, a fost numit vice-notar la tribunalul din Deva.

Hymen. *Di Gabriel Mann*, avocat in Bistrița, la 30 octombrie n. își va serbă cununia cu dșora Valeria Poruțiu, fiica dlui Samuil Poruțiu consilier ministerial r. u. in Buda. — *Di Savu Macinic*, notar comunal in Micăleaca, la 6/18 octombrie s'a serbat cununia cu dra Vasileca Cristea in Pecea-română. — *Di Iuliu Ciuciu*, cancelist la judecătoria reg. cercuală din Hațeg, s'a fidanțat de soție pe dra Irina Balas, fiica dlui director de poliție Georgiu Balas in Hațeg.

Damele române din Hunedóra au făcut începutul unei mișcări culturale-naționale foarte însemnate. Vreu să înființeze o »Reuniune a femeilor române hunedorene« cu scopul d'a înaintă industria de casă și d'a ajutură fetițele și veduvelor române sărace. In causa acesta se va ține o conferință in Deva la 30 octombrie n. la 10 ore înainte de miezăzi in localitățile școlii române. Conferința e convocată de dnele Ana Petco, Lucreția Costa-Olariu, Elena Pop II. Longin, Vilma Moldovan și Minerva Herbav. Dorim frumoșei întreprinderi succesul cel mai strălucit!

Necrolog. *Ioan Teran*, protopopul emerit gr. or. al Lipovei, deputat congresual și membru al congregațiunii comit. a încetat din viață in 17 oct. n. in al 79-le an al vieții și al 52-le an al activității sale ca preot și protopop.

Poșta Redacțiunii.

Se caută un culegător de litere pentru foia noastră. A se adresa la redacțiune.

Călințarul săptămânei.

Diua sêpt.	Călințarul vechiu	Călinț nou
	Duminică a 19-a după Rosalii, Luca c. 5 gl. 2. stf. 8.	
Duminică	12 Meii Prov. și Tarach	24 Rafail Arch.
Luni	13 Meii Carp și Pavel	25 Chrisant
Marți	14 (†) Cw. Paraschiva	26 Amand
Mercuri	15 Muc. Lucian	27 Sabina
Joi	16 Muc. Login	28 Sim și Iuda
Vineri	17 Păr. Osie	29 Nareis
Sâmbătă	18 S. Ap. și Ev. Luca	30 Claudie

Trelluniul iuliu—septembre s'a încheiat cu numărul 39. Rugăm pe toți aceia, a căror abonamente au expirat atunci, să binevoescă a le înnoi de timpuriu, și dacă nu mai vor să fie abonați, să ne innapoeze numărul acesta. Cei ce vor primi și numărul acesta, se vor considera ca doritori d'a avé foia noastră și mai departe.

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel in Oradea-mare.